

Beheermaatregelen Dorpsbossen

Versie: Januari 2021 - defintief

1. Algemeen - opzet beheersheets

Bossen

Iedere dorpskern binnen gemeente Noordoostpolder is omhuld in een groene rand oftewel bossen. Bij aanleg van de dorpskernen werden de bossen ten eerste aangelegd als windbreker. In de hedendaagse samenleving hebben de bossen meerdere functies gekregen (speelnatuur, natuurwaarden, recreatie e.d.) waar in het beheer rekening mee gehouden dient te worden om aan de wensen van de bewoners, gemeente en andere gebruikers te voldoen. De functie van de bossen is een combinatie van structuur en beleving, waarbij ecologie een rode draad is door het geheel. Dat wil zeggen dat in het einddoel het vergroten van de biodiversiteit voor zowel flora als fauna is opgenomen. Voor structuur (met name de hoogte van de bosopstanden) is klimaatadaptie een belangrijkste nevenfunctie ten behoeve van buffering tegen hittestress nabij bebouwing of als tijdelijke opvang van regenwater evenals fijnstoffilter bij wegen. Om de functies en wensen samen te laten komen in het beheer van de bossen worden voorliggend per beheergroep maatregelen besproken die tot dit einddoel leiden.

Doel beheersheets

Het doel van de beheersheets voor de bossen is het weergeven van de beheermaatregelen welke niet alleen breed gedragen wordt door de verschillende belanghebbende in het projectgebied maar ook als leidraad dient voor de uitvoerende partijen.

Uitgangspunten

De volgende uitgangspunten en gegevens liggen ten grondslag aan de beheersheets.

- De actuele informatie van de inventarisatie (uitgevoerd in 2020) is verwerkt in de GIS-applicatie (GBI) van de gemeente Noordoostpolder. Aan de hand van deze data komen aantallen naar voren die bruikbaar zijn voor het opstellen van planningen en bestekken. De data wordt eveneens verwerkt in een raamovereenkomst.
- De huidige opstanden zijn aan de hand van hun eigenschappen en functies (bepaald tijdens de inventarisatie) verdeeld over de volgende beheergroepen: Bossingel, Hakhout, Park,- en Dorpsbos en Struweel.
- Het Beleidsplan Openbare Ruimte 2014-2024 voorziet als beleidskader.

Functie beheersheets

De beheersheets hebben de volgende functie:

- Zorgdragen dat binnen gemeente Noordoostpolder een beheerkader beschikbaar is voor het toekomstige beheer en het borgen van verantwoord beheer van de bossen op de lange termijn.
- De werkzaamheden in de beheersheets dienen als basis voor het bestek voor het onderhoud van de bossen.
- De beheersheets zijn te gebruiken voor externe communicatie richting belanghebbenden, zoals bewoners, de vele verenigingen en belangengroeperingen die men wil informeren evenals interne communicatie met bijvoorbeeld de gemeenteraad.

Inhoud beheersheets

Al deze uitgangspunten en gegevens komen samen in de hiernavolgende beheersheets. De volgende zaken worden omschreven:

- Beschrijving (specificaties) van het eindbeeld van de desbetreffende beheergroep.
- Beheermaatregelen die bepaald zijn aan de hand van de uitgangspunten.
- Bijzonderheden.

2. Gemeente Noordoostpolder - Beheergroep Bossingel

Eindbeeld

Bossingel langs rijbaan

Bossingel met aangrenzende zoom-/mantelvegetatie

Het eindbeeld van de beheergroep Bossingel is een grotendeels gesloten, in meer of mindere mate lijnvormige, inheemse boom- én struikbeplanting met een natuurlijke kruidenvegetatie. De functie van de Bossingels is het begeleiden van wegen en infrastructurele werken of het afschermen van sportparken, bebouwing en andere culturele structuren. Kenmerkend voor bossingels is dat het doorzicht beperkt is en in verhouding een grote randlengte en een groot aandeel struiken (>60%) heeft.

Specificaties

De breedte van de bossingel varieert van circa 3 tot 10 m. De lengte van het vak is minimaal 10 m en het oppervlakte bedraagt minimaal 30 m². Het oppervlakte kan opgebouwd zijn uit meerdere smalle vakken die bij elkaar een beplantingselement vormen. De hoogte van de bossingel varieert van 10 tot 25 m.

Een bossingel is opgebouwd uit een boomlaag, struiklaag en kruidlaag.

De boomlaag heeft een bedekking van 60-100% waardoor deze, in vergelijking met de beheergroep Park,- en Dorpsbos, meer bomen heeft die gekenmerkt worden met een brede kroon (afhankelijk van de hoofdhoutsoort gem. >15 m) en lager takaaanzet <4 m. De onderlinge boomafstand in een volgroeide opstand is ca. 8 - 10 m. De boomlaag is gevarieerd met jonge (ca. 20% < 30 jaar) en oude bomen (ca. 80% > 30 jaar), laat voldoende licht door zodat er, vooral langs de randen, een dichte struiklaag ontstaat.

De struiklaag bestaat uit goed ontwikkelde struiken in een gevarieerde mix van 60-100% gesloten, inheemse soorten en maximaal 10% exoten/cultuursorten. De hoogte van de struiken is afhankelijk van de vakbreedte en bedraagt ca. 3-5 m. De struiken vormen een bepalend onderdeel van het vak.

De kruidlaag is arm aan verruigingssoorten (bedekking verruigingsplekken <10% van het perceel) en ongewenste invasieve exoten zoals Japanse Duizendknoop. Het streven is een zoom- en mantel/kernvegetatie van 1:3 gericht op de zonzijde waarin de soortensamenstelling en structuur van de kruidlaag verschilt tussen de zoom en de mantel/kern. Het aandeel dood hout is beperkt (<10%).

Beheermaatregelen

Beheermaatregelen toewerkend naar eindbeeld.

2.1 Boomlaag:

- 2.1.1 Bomen op een onderlinge afstand van < 4 m worden in 5 jaar naar ca. 6x6 m gezet.
- 2.1.2 Bomen op een onderlinge afstand van 4 tot en met 8 m worden in 10 jaar naar ca. 10x10 m gezet.
- 2.1.3 Bomen op een onderlinge afstand van >8 m zijn toekomstbomen. Eén keer per 10 jaar wordt ca 1% van aantal aanwezige toekomstbomen geveld ten behoeve van verjonging.
- 2.1.4 Hoofdhoutsoort is met een percentage tussen 25-35 % aanwezig. Streven naar een bijmenging van circa 10-20% bestaande uit 3 à 5 soorten.

2.2 Struik,- en kruidlaag:

- 2.2.1 De stuiklaag en de kruidlaag worden volgens regulier beheer onderhouden wanneer, de boomlaag naar eindbeeld wordt gebracht.

Beheermaatregelen na bereiken eindbeeld (regulier beheer)

2.3 Boomlaag:

- 2.3.1 Bomen op een onderlinge afstand van >8 m zijn toekomstbomen. Eén keer per 10 jaar wordt ca 1% van aantal aanwezige toekomstbomen geveld ten behoeve van verjonging.
- 2.3.2 Hoofdhoutsoort is met een percentage tussen 25-35 % aanwezig. Streven naar een bijmenging van circa 10-20% bestaande uit 3 à 5 soorten.
- 2.3.3 Binnen een rand van 1 meter langs sloten, boerenkavels, gazon, wegen en andere erfgronden geen boomvormers laten ontwikkelen met een diameter >5cm.
- 2.3.4 Boomvormers die overlast veroorzaken langs boeren kavels tot 6m op snoeien.
- 2.3.5 Bomen in de rand binnen 2m van bebouwing verwijderen.
- 2.3.6 Risico bomen m.b.t. veiligheid, verminderde vitaliteit binnen 20m van tuinen, wegen en bebouwing verwijderen.
- 2.3.7 Vrijkomend stamhout voor 96% afvoeren. 5% van het perceeloppervlak mag bedekt zijn met takhout (max. 8cm dik) verwerkt in takkenrillen of liggend dood hout. Takkenrillen liggen minimaal 2m vanaf de begrenzing van een vak en >5m vanaf de paden.
- 2.3.8 1% van te verwijderen bomen per perceel moet staand dood hout zijn.
- 2.3.9 Per perceel is meer dan 10% dood hout gewenst met een maximum van 30 %. Dit betreft stamhout (staand-liggend) en takkenrillen.

2.4 Struiklaag:

- 2.4.1 Voor ontwikkeling van een kruidachtige zoom, binnen 1 tot 2m vanaf de paden (uitgezonderd schouwpaden), 30% van de aanwezige heesters terugzetten per 2 jaar.
- 2.4.2 Opslag op het sloottalud dient voorkomen te worden en wordt waar nodig 1 keer in het jaar verwijderd.
- 2.4.3 Binnen een rand van 1 meter langs erfgronden begroeiing (incl. bramen) verwijderen. Ten behoeve van het wegnemen van de overlast van overgangend groen bij erfgronden
- 2.4.4 Op het perceel mag maximaal 10% aan cultuursorten voorkomen.
- 2.4.5 Diversiteit van inheemse heesters is gewenst waarbij het streven is om per perceel 3 à 5 verschillende soorten tot ontwikkeling te laten komen met max 50% per soort.
- 2.4.6 5% van het perceeloppervlak mag bedekt zijn met takhout (max. 8cm dik) verwerkt in takkenrillen of liggend dood hout. Takkenrillen liggen minimaal 2m. vanaf de begrenzing van een vak en > 5m vanaf de paden.

2.5 Kruidlaag:

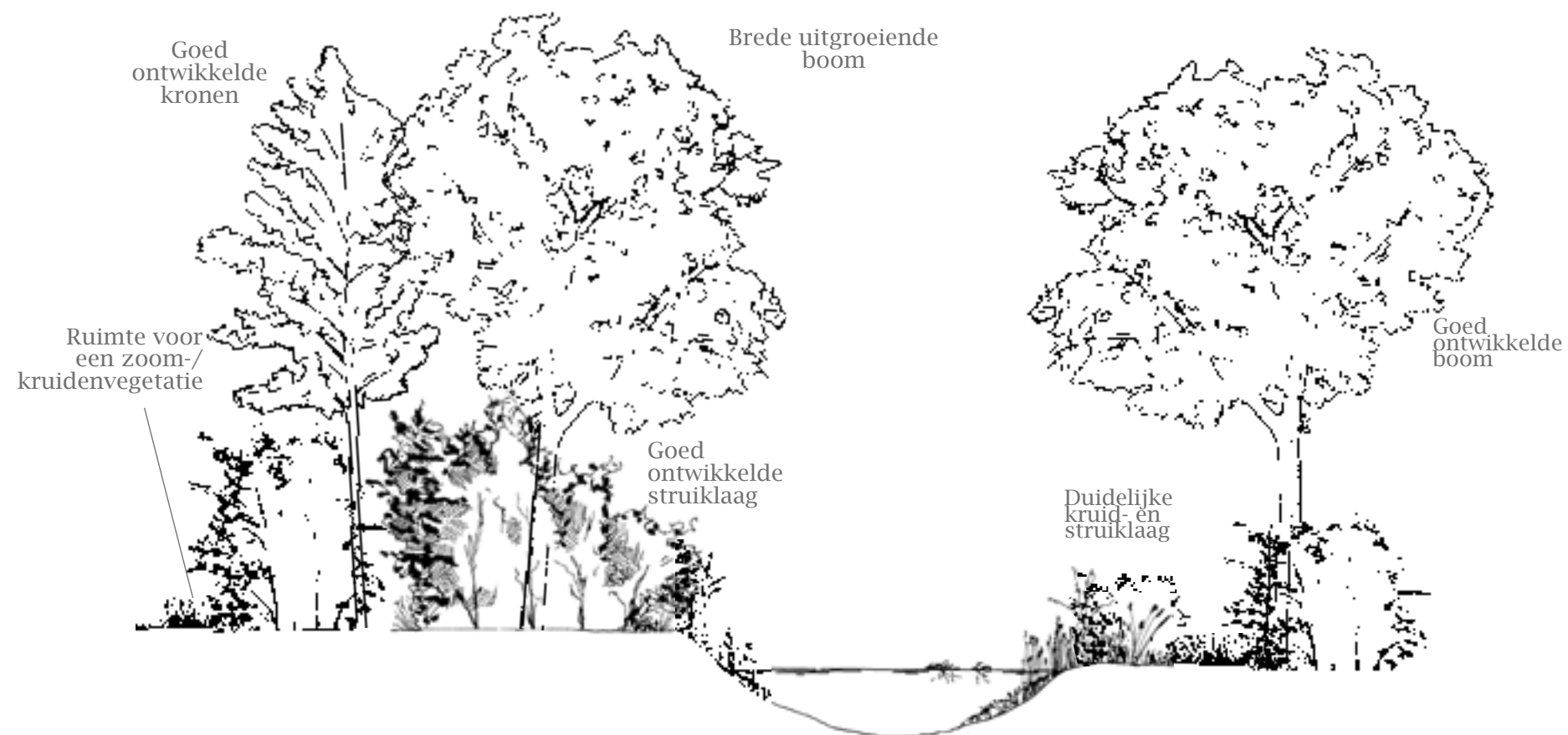
- 2.5.1 De eerste meter gras/kruiden langs een pad (uitgezonderd schouwpad) 3x per jaar maaien en afvoeren i.v.m. overgroei van de paden. Niet korter maaien dan 6cm. i.v.m het behoud van insecten
- 2.5.2 2 jaar na dunning de verruigging binnen de percelen 1x/jaar maaien. Zie aandachtspunten

2.6 Aandachtspunten:

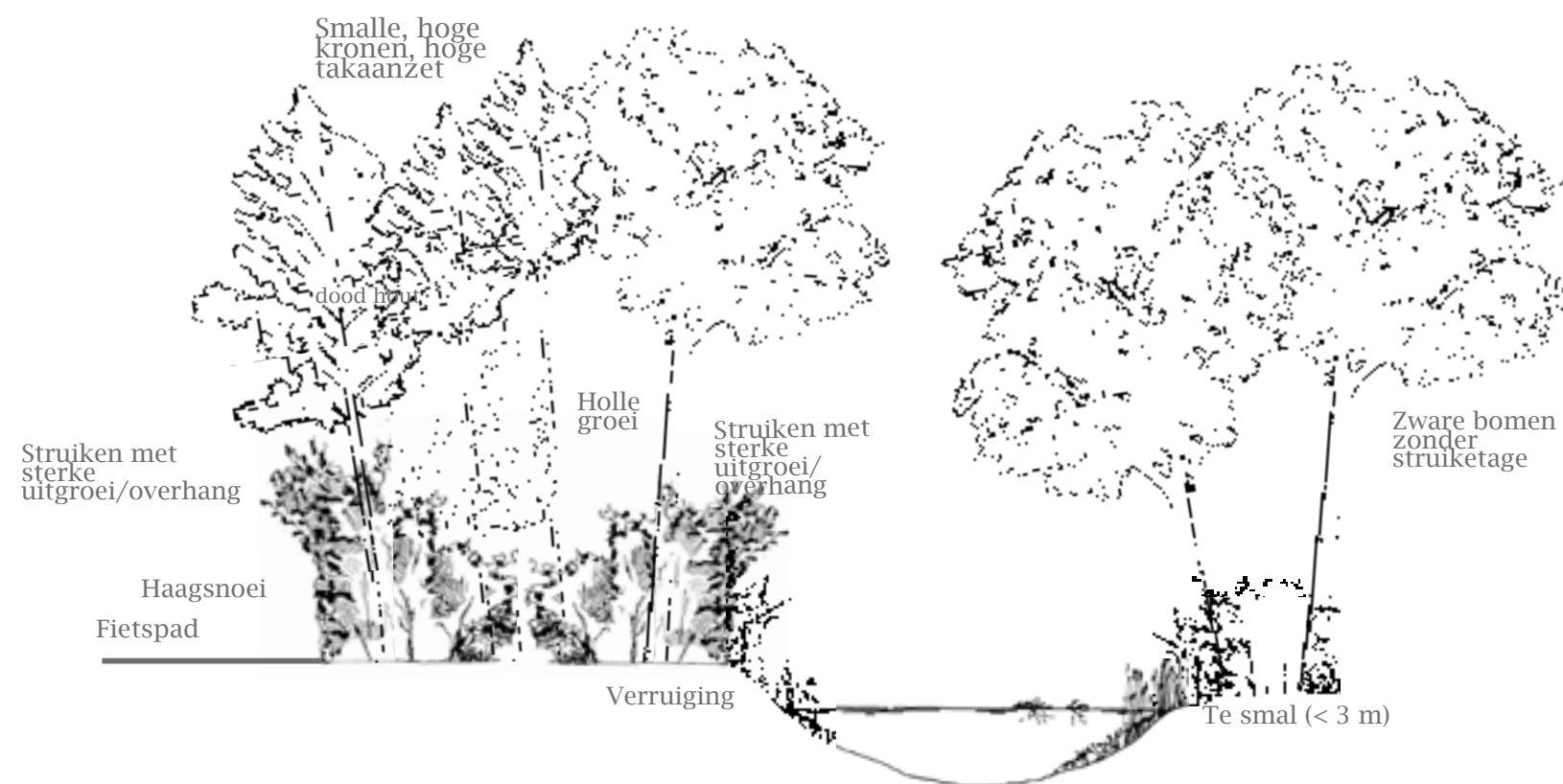
- 2.6.1 2 jaar na dunning wordt verruigging als braam, reuzenberenklauw, reuzenspringbalsemien volledig verwijderd door te maaien. Brandnetel vegetaties binnen 1m vanaf paden verwijderen, daarbuiten mag een oppervlak ca. 2m² innemen met 5% max per perceel.
- 2.6.2 Invasieve soorten als Japanse duizendknoop en gestort zwerf- tuinafval melden bij gemeente.

2. Gemeente Noordoostpolder - Beheergroep Bossingel

Gewenst eindbeeld

Ongewenst beeld

3. Gemeente Noordoostpolder - Beheergroep Hakhout

Eindbeeld

Hakhout (regulier)

Hakhout (regulier) met fraaie, natuurlijke kruidlaag

Een periodiek teruggezet (1x/5 jr), inheemse, vlak- of lijnvormige beplanting van bijvoorbeeld hazelaar, wilg, els of es met een duidelijke knobbasis (stoof, stoel of knot). Het is deze basis waarop alle beplanting in het vak periodiek wordt teruggezet om vervolgens met veel jonge uitlopers te hergroeien. Het behoud van hakhoutopstanden is van belang gezien de cultuurhistorische waarde van deze opstanden.

Specificaties

De breedte van een vak Hakhout is minimaal 3 m. Smallere vakken behoren niet tot de beheergroep maar worden tot 'Struweel' gerekend (zie beheersheet Struweel). Het oppervlakte van Hakhout is minstens 10 m² om te borgen dat het Hakhout binnen een beheercyclus 5 jaar tot volledige uitgroei komt waardoor er geen tussentijdse snoei noodzakelijk is. De hoogte van de bomen is in de eindfase 4 tot 6 m en de kronen vormen een gesloten kronendak van 80-100% gesloten. Binnen Hakhout zijn boomvormers niet gewenst en worden verwijderd met behoud van enkele uitzonderingen. Na terugzetten mag er tijdelijk verruiging ontstaan. Het eindbeeld bevat geen grote verruigingsplekken (<20% van perceel) en ongewenste invasieve soorten.

Beheermaatregelen toewerkend naar eindbeeld.

- De percelen hakhout hebben geen extra beheermaatregelen nodig om het eindbeeld te bereiken. Het eindbeeld wordt bereikt door het uitvoeren van regulier beheer.

Beheermaatregelen na bereiken eindbeeld (regulier beheer)

3.1 Boomlaag:

- 3.1.1 Hakhout bevat geen boomlaag

3.2 Struiklaag:

- 3.2.1 Gefaseerd terugzetten van struiklaag door 40-60% van het perceel af te zetten.
- 3.2.2 Vrijkomend takhout 100% (max. 8cm dik) verwerken in takkenrillen op max 5% van het perceel. Takken dikker >8cm afvoeren. Takken rillen liggen minimaal 2m vanaf de begrenzing van een vak en >5m vanaf de paden.
- 3.2.3 Boomvormers (zaailingen van bomen) worden verwijderd. Uitzonderd zijn monumentale of andere bijzondere bomen, (voormalige) wegbeplantingen, rijen of lanen die in het vak zijn opgenomen.
- 3.2.4 Per perceel is meer dan 10% dood hout gewenst met een maximum van 30% in de vorm van takkenrillen.

3.3 Kruidlaag:

- 3.3.1 De eerste meter gras/kruiden langs een pad (uitgezonderd schouwpad) 3x per jaar maaien en afvoeren i.v.m. overgroei van de paden. Niet korter maaien dan 6cm. i.v.m het behoud van insecten
- 3.3.2 Verruiging van braam en brandnetel binnen het perceel is excl. de randen van 1 meter toegestaan tot max 20% van het perceel.

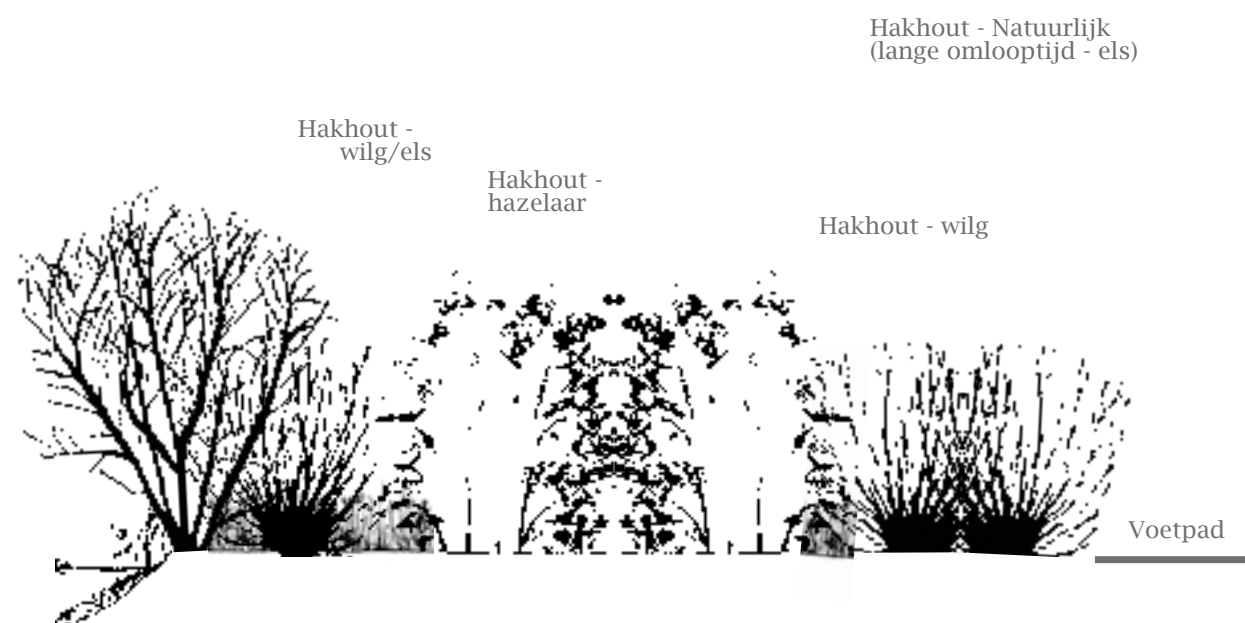
3.4 Aandachtspunten:

- 3.4.1 Verruiging als reuzenberenklauw en reuzenspringbalsemien worden volledig verwijderd door te maaien. Brandnetel vegetaties binnen 1m vanaf paden verwijderen, daarbuiten mag dit een oppervlak van ca. 2m² innemen met 5% max per perceel.
- 3.4.2 Invasieve soorten als Japanse duizendknoop en gestort zwerf-tuinafval melden bij gemeente.

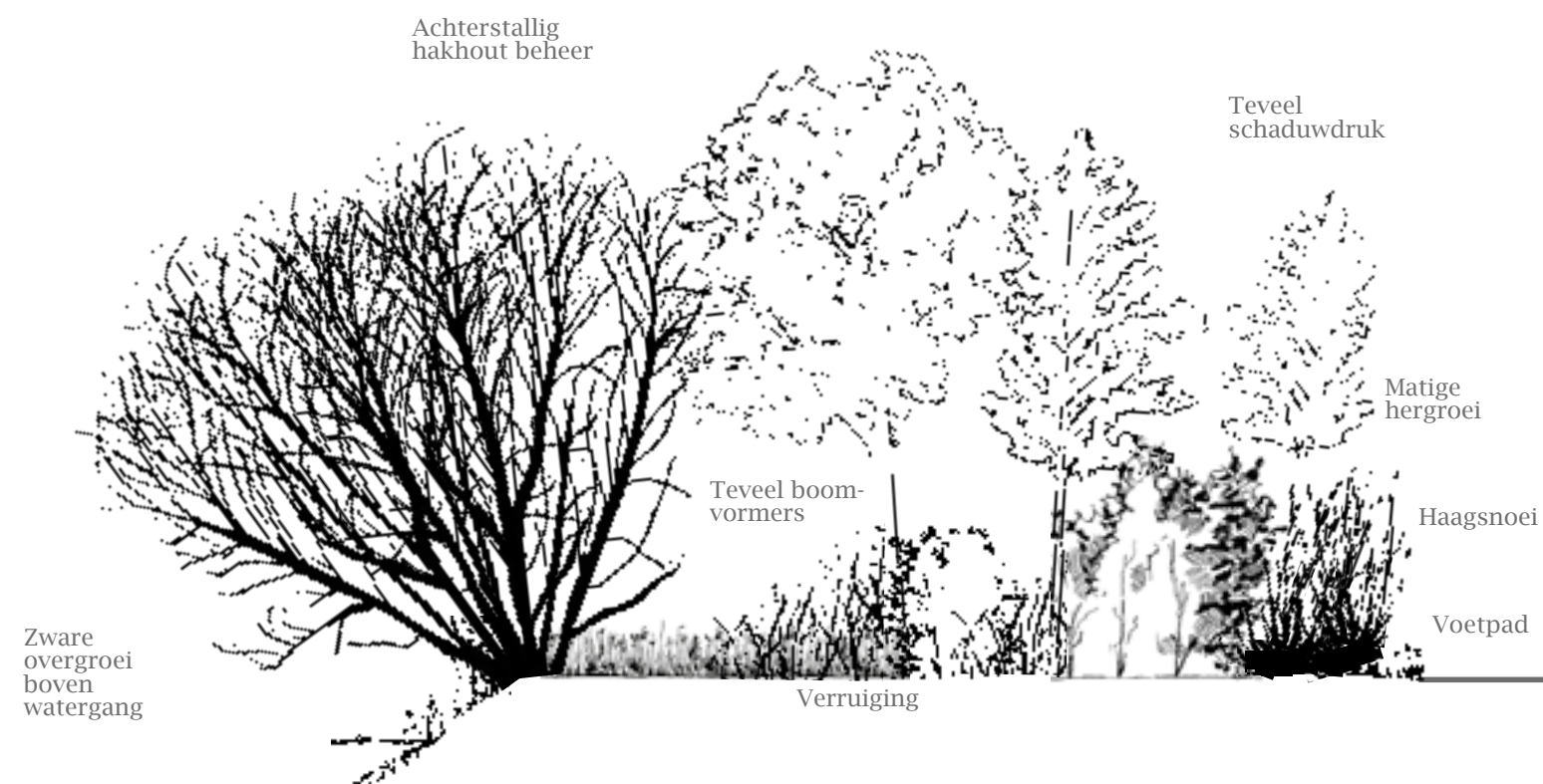
Beheermaatregelen

3. Gemeente Noordoostpolder - Beheergroep Hakhout

Referentiebeeld

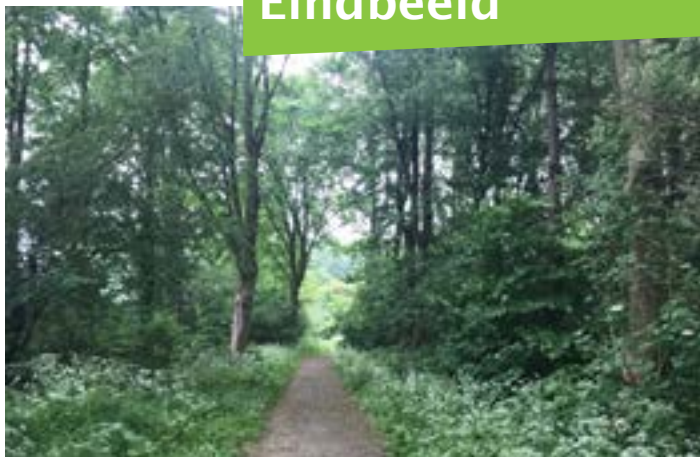
Ongewenst beeld

4. Gemeente Noordoostpolder - beheergroep Park,- en Dorpsbos

Eindbeeld

Dorpsbos

Parkbos

Het eindbeeld voor de beheergroep Park,- en Dorpsbos is hoog opgaande, vlakvullende beplanting (bedekking 80-100%) met een duidelijk bosachtige structuur en een overheersende boomlaag, waaronder meerdere struik- en kruidlagen tot ontwikkeling komen. Park,- en Dorpsbossen zijn waardevolle elementen met een lange omlooptijd van ca. 120 jaar waarin een rijk gevarieerde flora en fauna een voor hen geschikt milieu weten te vinden.

Specificaties

De breedte van vakken met Park,- en Dorpsbos is meer dan 10 m. Het oppervlakte van één vak is minimaal 1.000 m² (eventueel vormen meerdere aaneengesloten vakken gezamenlijk het bos). Het totale oppervlakte is in ieder geval voldoende groot om voor een bosachtig klimaat te zorgen. (bossfeer, voldoende ruimte voor ontwikkeling van een struik- en kruidlaag). De hoogte van de bomen varieert tussen de 20 en 35m.

Park,- en dorpsbossen zijn opgebouwd uit drie lagen, de boomlaag, de struiklaag en de kruidlaag

De boomlaag is 80-100% gesloten en bestaat uit een gevarieerde samenstelling van min. 3 tot 5 boomsoorten waarbij de bomen circa 8-10 meter uit elkaar staan. De soortensamenstelling bestaat uit inheemse soorten en ingeburgerde bos,- en parkbomen zoals gewone es (neemt af i.v.m. essentaksterfte), zomereik, gewone esdoorn, beuk, haagbeuk, zoete kers, zwarte els, witte paardekastanje of ratelpopulier. In een Parkbos kan het aandeel exoten hoog zijn (50%) en deel uitmaken van een bijzonder boselement. In Dorpsbossen komen exoten in beperkte mate voor (max. 10%) maar kunnen wel belangrijk zijn voor de beleving van een Dorpsbos. De leeftijdsopbouw is breed en is vertegenwoordigd in leeftijdsklassen van 10 jaar. Toekomstbomen groeien uit tot beeld bepalende exemplaren en voegen toe aan de belevingswaarde van het bos.

Verjonging vindt plaats door natuurlijke processen zoals ziekte, windworp en ouderdom, of door bewuste beheeringrepen zoals ringen, groepsverjonging of dunning.

De struiklaag komt door de kroonontwikkeling en schaduwdruk beperkt tot ontwikkeling. Bedekking in het bos zal ca. 10-60% zijn en bestaat uit een gevarieerde mix van inheemse soorten. Kenmerkend voor de struiklaag zijn schaduwbestendige soorten zoals sneeuwbes, taxus en hulst. Cultuursoorten zijn in een Dorpsbos niet aanwezig. In een Parkbos kan dit wel het geval zijn. Cultivars kunnen worden toegepast bij de inrichting/planvorming van de Parkbossen. Mocht een struiklaag ontwikkelen groeit deze veelal langs de randen van het vak of minder begroeide plekken binnen het perceel.

De kruidlaag kent een sterk seizoenaspect. Met name stinzenplanten geven sfeer aan een bos in het voorjaar en hebben, zodra de boomkronen zich sluiten met bladeren, weer energie opgeslagen in de wortels voor het volgend voorjaar. Ingrenen in de kruidlaag moeten zoveel mogelijk worden beperkt om te voorkomen dat daarmee ruigte soorten worden gestimuleerd.

In tegenstelling tot Bossingels zijn er door schaduwdruk geen tot weinig forse verruigingsplekken (braam, grote brandnetel) met een maximum van 10% in Parkbossen. Invasieve soorten zijn afwezig binnen het gehele perceel. Dood hout is een belangrijk medium, dit mag voorkomen op plekken waar de gevaarzetting laag is.

Het streven moet zijn dat er bij de werkzaamheden rekening wordt gehouden t.a.v. fauna door bosvariatie en behoud van bomen met holtes en horstbomen (uilen, roofvogels). Acties (scholen, bewoners) zoals vleermuis- en broedvogelkasten ophangen, waarmee de biodiversiteit van een perceel of gebied wordt versterkt, hebben altijd een pré.

Parkbos: Intensief gebruikte delen, cultuurhistorische parkdelen of speelbossen in de directe woonomgeving met weinig ruimte voor natuurlijke ontwikkeling. (< 2500m² i.v.m. het op natuurlijke vrij kunnen vallen van bomen). Bomen groeien als laanboom, vaak vrijstaande exemplaren en/of cultivars. Het aandeel van exoten en cultuursoorten kan oplopen tot 50% (in cluster). Kenmerkend is dat er in het beheer van de parkbossen veel aandacht nodig is voor randenbeheer en (sociale) veiligheid.

Dorpsbos: Bossen waarin natuurlijke processen voorrang krijgen en menselijke ingrepen wordt geminimaliseerd. Er zijn geen exoten of cultuursoorten in aanwezig. Het beeld van Dorpsbossen varieert van volledig verruigd (tussenfase), aftakelend (eindfase) tot eenzijdig door dominantie van bijvoorbeeld de es. Dorpsbos komt voor in natuurzones en ecologisch beheerde groenstroken als spontane (tijdelijke) ontwikkeling. Tijdens de reguliere werkzaamheden vindt alleen randenbeheer en sturing door procesbeheer plaats.

Beheermaatregelen bij toewerkend naar eindbeeld.

Beheermaatregelen

4.1 Boomlaag:

- 4.1.1 Bomen op een onderlinge afstand van < 4m worden in 5 jaar naar ca. 6x6 m gezet.
- 4.1.2 Creëer een aandeel hout van 10-30% door het ringen of omtrekken van bomen.
- 4.1.3 Bomen op een onderlinge afstand van 4 tot en met 8 m worden in 10 jaar naar ca. 10x10m gezet.
- 4.1.4 Bomen op een onderlinge afstand van >8m zijn toekomstbomen. Eén keer per 10 jaar wordt ca 1% van aantal aanwezige toekomstbomen geveld ten behoeve van verjonging.
- 4.1.5 Bijzondere boselementen of belevingselementen blijven behouden ondanks dat dit in sommige gevallen tegenstrijdig is met het aandeel exoten of de hoofdboomsoort.
- 4.1.6 Hoofdhoutsoort is met een percentage tussen 25-35 % aanwezig. Streven naar een bijmenging van circa 10-20% bestaande uit 3 à 5 soorten.

4.2 Struik,- en kruidlaag:

- 4.2.1 De stuiklaag en de kruidlaag worden volgens regulier beheer onderhouden wanneer de boomlaag naar eindbeeld wordt gebracht.

Beheermaatregelen na bereiken eindbeeld (regulier beheer)

4.3 Boomlaag

- 4.3.1 Bomen op een onderlinge afstand van >8 m zijn toekomstbomen. Eén keer per 10 jaar wordt ca 1% van aantal aanwezige toekomstbomen geveld ten behoeve van verjonging.
- 4.3.2 Hoofdhoutsoort is met een percentage tussen 25-35 % aanwezig. Streven naar een bijmenging van circa 10-20% bestaande uit 3 à 5 soorten.
- 4.3.3 Binnen een rand van 1 meter langs sloten, boerenkavels, gazon, wegen en andere erfgronden geen boomvormers laten ontwikkelen met een diameter >5cm.
- 4.3.4 Boomvormers die overlast veroorzaken langs boeren kavels tot 6m. opsnoeien.
- 4.3.5 Bomen in de rand binnen 2m van bebouwing verwijderen.
- 4.3.6 Risico bomen m.b.t. veiligheid, verminderde vitaliteit binnen 25m van wegen en bebouwing verwijderen.
- 4.3.7 Vrijkomend stamhout voor 96% afvoeren. 5% van het perceeloppervlak mag bedekt zijn met takhout (max. 8cm dik) verwerkt in takkenrillen of liggend dood hout. Takkenrillen liggen minimaal 2m van de begrenzing van een vak en >5m vanaf de paden.

4. Gemeente Noordoostpolder - beheergroep Parkbos en Dorpsbos

- **4.3.8** 1% van te verwijderen bomen per perceel moet staand dood hout zijn.
- **4.3.9** Per perceel is meer dan 10% dood hout gewenst met een maximum van 30%. Dit betreft stamhout (staand-liggend) en takkenrillen.
- **4.3.10** Groepsverjonging (meerdere bomen in één keer weghalen waardoor er open gaten in het kronen dak ontstaan) wordt alleen op aanwijzen van Gemeente Noordoostpolder uitgevoerd.

4.4 Struiklaag

- **4.4.1** Heesters in het bos mogen vrijuit groeien indien het kleine groepen of solitaire eenheden zijn (<25m²) en geen overlast geven naar wandelaars. Vakken >25m² worden één keer per vijf jaar met 20% af-/teruggezet.
- **4.4.2** Voor ontwikkeling van een kruidachtige zoom, binnen 1 tot 2m vanaf de paden (uitgezonderd schouwpaden), 30% van de aanwezige heesters terugzetten per 2 jaar.
- **4.4.3** Opslag op het sloottalud dient voorkomen te worden en wordt waar nodig 1 keer in het jaar verwijderd.
- **4.4.4** Binnen een rand van 1 meter langs erfgrenzen begroeiing (incl. bramen) verwijderen. Ten behoeve van het wegnemen van de overlast van overgangend groen bij erfgrenzen
- **4.4.5** Cultuursoorten moeten worden verwijderd tenzij onderdeel van een bewuste keuze om deze soorten te handhaven.
- **4.4.6** Diversiteit van inheemse heesters is gewenst waarbij het streven is om per perceel 3 à 5 verschillende soorten tot ontwikkeling te laten komen met max 50% per soort.
- **4.4.7** 5% van het perceeloppervlak mag bedekt zijn met takhout (max. 8cm dik)
- **4.4.8** Verwerkt in takkenrillen of liggend dood hout. Takken rillen liggen minimaal 2m vanaf de begrenzing van een vak en >5m vanaf de paden.
- **4.4.9** Indien een perceel binnen de beheergroep Dorpsbos valt, vervallen de dunningen en staan we een natuurlijk proces toe.

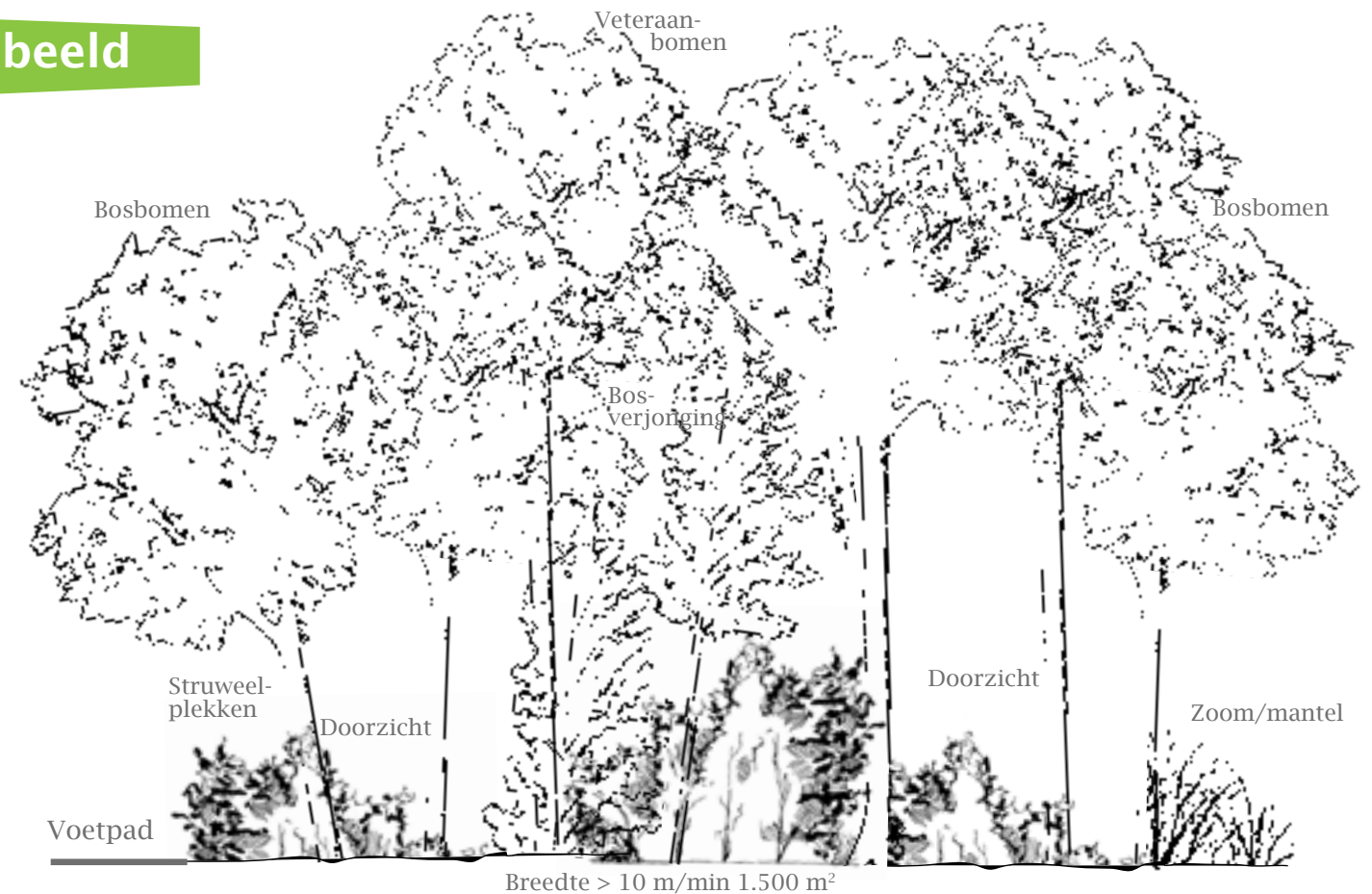
4.5 Kruidlaag

- **4.5.1** De eerste meter gras/kruiden langs een pad (uitgezonderd schouwpad) 3x per jaar maaien en afvoeren i.v.m. overgroei van de paden. Niet korter maaien dan 6cm. i.v.m. het behoud van insecten
- **4.5.2** 2 jaar na dunning de verruiging binnen de percelen 1x/jaar maaien en ruimen. Zie aandachtspunten.
- **4.5.3** Indien een perceel binnen de beheergroep Dorpsbos valt vervallen de dunningen en staan we een natuurlijk proces toe.

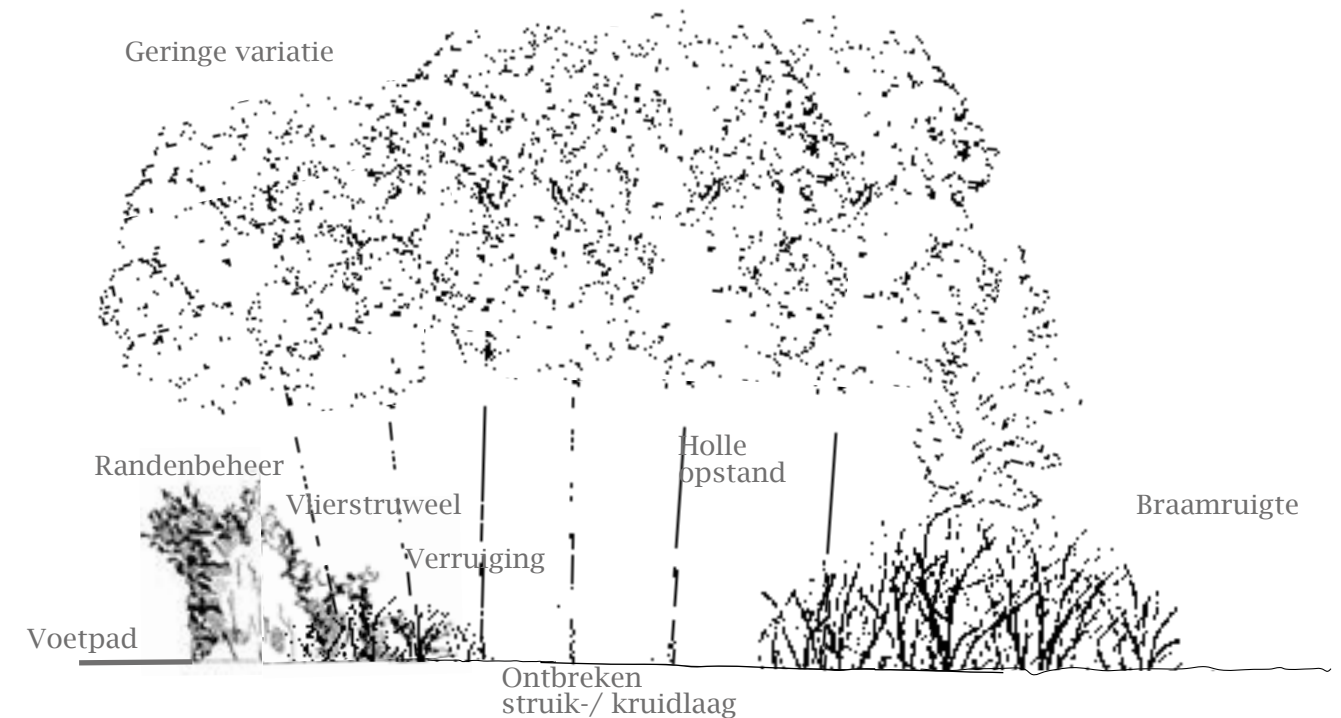
4.6 Aandachtspunten

- **4.6.1** 2 jaar na dunning wort verruiging als braam, berenklaauw, reuzenspringbalsemien volledig verwijderd door te maaien. Vegetatie mag na deze 2 jaar niet in bloei staan. Brandnetel vegetaties binnen 1m vanaf paden verwijderen, daarbuiten mag dit een oppervlak ca. 2m² innemen met 5% max per perceel. Indien een perceel binnen de beheergroep Dorpsbos valt, worden alleen invasieve soorten volledig verwijderd.
- **4.6.2** Bijzondere groenelementen zoals zware vleugelnoten, herdenkingsbomen, evenals hulst- of taxusbosjes, naaldbospercelen, watergangen kunnen onderdeel zijn van het parkbeeld en daardoor tot het 'Parkbos' gerekend worden.
- **4.6.3** Invasieve soorten als Japanse duizendknoop en gestort zwerv- en tuinafval melden bij gemeente.

Referentiebeeld

Ongewenst beeld

5. Gemeente Noordoostpolder - beheergroep Struweel

Eindbeeld

Struweel (vrijstaand)

Struweel (langs bosrand)

Het eindbeeld van de beheergroep Struweel is een inheemse struikbeplanting, zonder boomvormers, die als zelfstandige eenheid (<10m) maar ook als strook langs een bossingel of park-/dorpsbos voorkomt. De beheergroep Struweel verschilt van Hakhout door het beheer (vrije uitgroei en dunning i.p.v. cyclische kap) en de soortensamenstelling. Deze is namelijk veel meer gericht op bloem-/besrijke soorten.

Specificaties

De breedte van Struweelvakken varieert van circa 3 tot 6 m. De lengte van het vak is minimaal 5 m. De vakgrootte is minimaal 15m². De struweelvegetatie is 2 tot 6 m hoog, afhankelijk van de samenstelling en de groeikracht van het soort.

De beheergroep Struweel is opgebouwd uit een struiklaag en kruidenvegetatie in open plekken.

Binnen de beheergroep Struweel ontbreekt de boomlaag. Er komt maximaal 10% bomen of boomvormers in het struweel voor maar deze zijn altijd van jonge leeftijd (<5cm diameter). Ze worden binnen een cyclus van 5 jaar verwijderd.

De struiklaag heeft een bedekking van 60 tot 100% en bestaat uit aaneengesloten, grotendeels inheemse soorten (ca. 80%) zoals vlier, veldesdoorn, rode kornoelje, hazelaar en gewone vogelkers. Deze soorten vormen veelal het grootste deel van de struiklaag.

Er zijn open plekken (10-40%), die ruimte geven aan de ontwikkeling van een kruidenvegetatie. Deze kruidenvegetatie is belangrijk voor vele insecten en kleine zoogdieren. Tevens is het struweel hierdoor een verblijfplaats voor specifieke broedvogels zoals merels en mezen.

Beheermaatregelen toewerkend naar eindbeeld.

Beheermaatregelen

5.1 Regulier beheer:

- De percelen Struweel hebben geen extra beheermaatregelen nodig om het eindbeeld te bereiken. Het eindbeeld wordt bereikt door het uitvoeren van regulier beheer.

Beheermaatregelen na bereiken eindbeeld (regulier beheer)

5.2 Boomlaag:

- 5.2.1 Een struweel bevat geen boomvormers.

5.3 Struiklaag

- 5.3.1 Gefaseerd terugzetten van struiklaag door 40-60% van het perceel per 5 jaar af te zetten.
- 5.3.2 Diversiteit van inheemse heesters is gewenst waarbij het streven is om per perceel 3 à 5 verschillende soorten tot ontwikkeling te laten komen met max 50% per soort.
- 5.3.3 Vrijkomend takhout 100% (max. 8cm dik) verwerken in takkenrillen op max 5 % van het perceel. Takken dikker >8cm afvoeren. Takken rillen liggen minimaal 1,5m vanaf de begrenzing van een vak.
- 5.3.4 Boomvormers >5cm verwijderen.
- 5.3.5 Binnen een rand van 1 meter langs erfgrenzen begroeiing (incl. bramen) verwijderen. Ten behoeve van het wegnemen van de overlast van overgangend groen bij erfgrenzen.
- 5.3.6 Per perceel mogen cultureelheesters maximaal 20% van de struiklaag vormen.
- 5.3.7 Per perceel is meer dan 10% dood hout gewenst met een maximum van 30% in de vorm van takkenrillen.

5.4 Kruidlaag

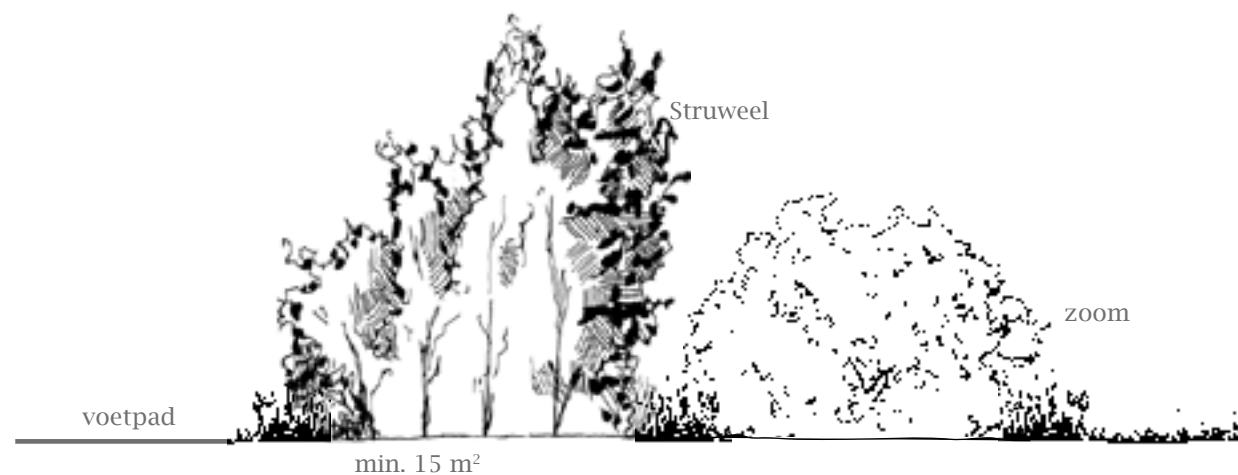
- 5.4.1 De eerste meter gras/kruiden langs een pad (uitgezonderd schouwpad) 3x per jaar maaien en afvoeren i.v.m. overgroei van de paden. Niet korter maaien dan 6cm. i.v.m. het behoud van insecten.
- 5.4.2 Verruiging van braam en brandnetel binnen het perceel is excl. de randen van 1 meter toegestaan tot max 20% van het perceel.

5.5 Aandachtspunten

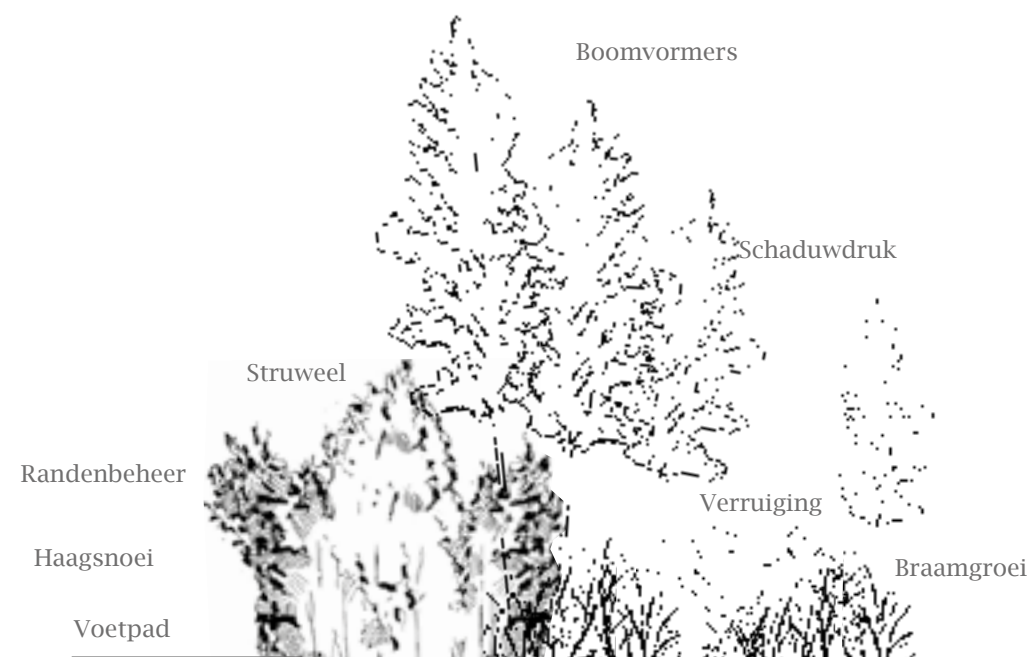
- 5.5.1 Verruiging als reuzenberenklauw en reuzenspringbalsemien worden volledig verwijderd door te maaien. Vegetatie mag niet in bloei staan. Brandnetel vegetaties binnen 1m vanaf paden verwijderen, daarbuiten mag dit een oppervlak van ca. 2m² beslaan met 5% max per perceel.
- 5.5.2 Invasieve soorten als Japanse duizendknoop en gestort zwerv,- en tuinafval melden bij gemeente.

5. Gemeente Noordoostpolder - beheergroep Struweel

Referentiebeeld

Ongewenst beeld

6. Gemeente Noordoostpolder - Sortimentslijst

Soorten

Hiernaast is de lijst met soorten opgenomen die ecologisch gezien het best passen bij de bossen in de Noordoostpolder. De meeste behoren tot het Essen-lepenbos (kleigronden) en in mindere mate ook het Abelen-lepenbos (zandige gronden), of Eiken-Haagbeukenbos (gerijpte gronden).

Een grote diversiteit is gewenst in de bossen. Neem gericht maatregelen om de diversiteit te vergroten: geef weinig voorkomende soorten de ruimte, plant waar dat kan aan of zaai bij. Niet alle soorten van de lijst komen in aanmerking voor aanplant i.v.m. uitval (bijv. essentaksterfte) of concurrentiekracht (gewone esdoorn, gewone vogelkers).

De kruidachtigen en bol-/knolgewassen vragen om stabiele situaties. Pas daardoor alleen toe op plekken zonder verruiging of verstoring.

Ondergroei: kruidachtigen

Gewoon speenkruid
Geel nagelkruid
Reuzenzwenkgras
Groot heksenkruid
Grote keverorchis
Fluitenkruid
Gevlekte Aronskelk
Bosandoorn
Look-zonder-look
Klimop
Dagkoekoeksbloem
Hondstarwegras
Donkere ooievaarsbek
Bloedzuring
Look-zonder-look
Gewone vogelmelk
Kraailook

Ondergroei: bol-/knolgewassen

Italiaanse Aronskelk
Holwortel, Vingerhelmbloem
Bostulp
Sneeuwklokje(s), Lenteklokje
Winteraconiet
Gele anemoon
Lievevrouwebedstro
Blauwe druifjes
Wilde hyacint, Oosterse sterhyacint
Sneeuwroem
Krokus
Daslook
Gevlekt longkruid
Knikkende vogelmelk
Bosanemoon

Boomsoorten	Trefkans in plantgemeenschap	Aanplant
Gewone es	60-90%	niet
Zomereik	25-60%	wel
Gewone esdoorn	30-80%	niet
Gladde iep	40-60%	niet
Fladderiep/Steeliep	-	wel
Beuk	25-50%	wel
Zoete kers	25-40%	wel
Witte els	20-25%	wel
Zwarte els	20-25%	wel
Witte paardekastanje	20%	niet
Boswilg	-	wel
Zomer-, winterlinde	5-25%	wel
Noorse esdoorn	5%	wel
Veldesdoorn	5%	wel
Haagbeuk	5%	wel
Ratelpopulier/esp	-	wel
Grauwe abeel	-	wel
Tamme kastanje	-	wel

Struiksoorten	Trefkans in plantgemeenschap	Aanplant
Gewone vogelkers	20-40%	niet
Gewone vlier	50%	niet
Sneeuwbes	30%	niet
Hazelaar	20%	wel
Eenstijlige meidoorn	30-70%	wel
Sleedoorn	-	wel
Aalbes	10-40%	wel
Wilde kardinaalsmuts	10-30%	wel
Hondsroos	05%	wel
Rode kornoelje	30%	niet
Kraakwilg	-	wel
Taxus, Hulst	5-40%	wel
Wegedoorn	5%	wel
Boswilg, Grauwe wilg	5-25%	wel

Toelichting

geen aanplant i.v.m. ziektegevoeligheid
niet langs wegen/paden/recr. voorzieningen, open plekken, lichtminnend
geen aanplant i.v.m. spontane verjonging, grote concurrentiekracht
geen aanplant i.v.m. ziektegevoelig
i.p.v. Gladde iep (vanwege ziektegevoeligheid)
half schaduwrijk, drogere/matig vochtige bodems
nabij woongebieden
nabij woongebied, vochtige plekken
nattere locaties, open plekken, lichtminnend
geen aanplant i.v.m. ziektegevoelig
natte locaties, open plekken, lichtminnend
op matig vochtige bodems, ook in vrij schaduwrijke situaties
nabij woongebieden
nabij woongebieden
nabij woongebieden, drogere/matig vochtige bodems
tijdig overbelaste takken verwijderen om risico takbreuk te reduceren
nabij woongebieden
open plekken, lichtminnend, nabij woongebied

Toelichting

vochtige bodems
geen aanplant i.v.m. overheersend karakter, vaak volop spontane kieming
nabij woongebieden
nabij woongebieden, schaduwrijk
lichtminnend, let op i.v.m. ziektegevoeligheid
lichtminnend
nabij woongebieden
nabij woongebieden
nabij woongebieden, lichtminnend
geen aanplant i.v.m. sterke wortelgroei/uitlopers
natte locaties, open plekken, lichtminnend
nabij woongebieden, zandige, drogere/matig vochtige bodems
nabij woongebieden, lichtminnend, maar wel gedoorn
natte locaties, open plekken, lichtminnend